

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 298/09-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. októbra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti R., spol. s r. o., N., zastúpenej Q., s. r. o., B., konajúcou advokátom JUDr. L. V., ktorou namietala porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, porušenie svojho základného práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Colného úradu Č., pobočka Colného úradu T. č. 008/2004-5364 z 8. januára 2004, rozhodnutím Colného úradu Č., pobočka Colného úradu T. č. 022/2004-5364 z 12. januára 2004, rozhodnutím Colného riaditeľstva Slovenskej republiky č. 58/2006-1410 z 30. marca 2006, rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 13 S 71/2006 z 27. marca 2007 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Sžf 48/2007 zo 16. septembra 2008, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti R., spol. s r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. februára 2009 doručená sťažnosť spoločnosti R., spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), porušenie svojho základného práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 ústavy, porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Colného úradu Č., pobočka Colného úradu T. (ďalej len „colný úrad“) č. 008/2004-5364 z 8. januára 2004 (ďalej len „rozhodnutie colného úradu“), rozhodnutím colného úradu č. 022/2004-5364 z 12. januára 2004, rozhodnutím Colného riaditeľstva Slovenskej republiky (ďalej len „colné riaditeľstvo“) č. 58/2006-1410 z 30. marca 2006 (ďalej len „rozhodnutie colného riaditeľstva“), rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 13 S 71/2006 z 27. marca 2007 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Sžf 48/2007 zo 16. septembra 2008 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že sťažovateľka je podnikateľkou a predmetom jej podnikania je okrem iného aj poskytovanie záruk za colné dlhy. V rámci výkonu svojej podnikateľskej činnosti sťažovateľka uzavrela so spoločnosťou D., a. s., T. (ďalej len „deklarant“), zmluvu o poskytnutí ručenia z 27. októbra 2003, ktorou poskytla záruku za zaplatenie colného dlhu deklaranta v celkovej výške 1 050 657 Sk, za čo sa deklarant zaviazal sťažovateľke zaplatiť odmenu 150 000 Sk a daň z pridanej hodnoty. Na zabezpečenie pohľadávky sťažovateľky voči deklarantovi bolo zmluvou z 27. októbra 2003 zriadené záložné právo na hnutelnú vec – technologické zariadenie balička na mlieko (tovar, pri dovoze ktorého vznikol colný dlh deklaranta). Colný dlh

vznikol deklarantovi, ktorý bol ako účastník colného konania, ktorého výsledkom bolo rozhodnutie o prepustení tovaru (baličky na mlieko, ako aj sáčkov z polymérov etylénu) do režimu voľný obeh, zastúpený sťažovateľkou. Následne sťažovateľka požiadala colný úrad o zmenu rozhodnutia po prepustení tovaru, kde žiadala ten istý tovar prepustiť do režimu uskladnenie v colnom sklade. Colný úrad túto žiadosť posúdil ako žiadosť o zrušenie rozhodnutia o prepustení tovaru do režimu voľný obeh a rozhodnutím z 8. januára 2004 rozhodol tak, že sťažovateľka nie je účastníčkou správneho konania v tejto veci a rozhodnutím z 12. januára 2004 colný úrad jej žiadosť zamietol v podstate z dôvodu, že deklarantom, a teda účastníkom colného konania nebola sťažovateľka, ale spoločnosť D., a. s. Ďalej colný úrad v odôvodnení rozhodnutia z 12. januára 2004 uviedol, že nie sú splnené zákonné podmienky na takýto postup, pretože šetrením colného úradu bolo v prevádzke deklaranta zistené, že balička na mlieko sa riadne využíva.

3. Rozhodnutím colného úradu zo 6. februára 2004 bola sťažovateľke ako ručiteľke uložená povinnosť uhradiť colný dlh deklaranta, pretože tento svoju povinnosť uhradiť colný dlh nesplnil. Žiadosťou z 3. mája 2004 (doručenou 6. mája 2004) požiadala sťažovateľka colný úrad o odpustenie sumy dovoznej platby, ktorú má zaplatiť ako ručiteľka. O jej žiadosti rozhodoval colný úrad, ktorý ju zamietol, pričom na podklade odvolania sťažovateľky colné riaditeľstvo jeho rozhodnutie zrušilo a vrátilo mu vec na ďalšie konanie z dôvodu, že colný úrad postupoval podľa nesprávnych zákonných ustanovení.

4. Naposledy rozhodoval colný úrad o žiadosti sťažovateľky o odpustenie sumy dovozných platieb rozhodnutím zo 7. novembra 2005, ktorým rozhodol tak, že sumu dovoznej platby pozostávajúcej len z dane z pridanej hodnoty sťažovateľke neodpustil. Na odvolanie sťažovateľky proti tomuto rozhodnutiu o veci konalo colné riaditeľstvo, ktoré rozhodnutím z 30. marca 2006 napadnuté rozhodnutie colného úradu potvrdilo a odvolanie sťažovateľky zamietlo.

5. Rozhodnutie colného riaditeľstva z 30. marca 2006 napadla sťažovateľka žalobou na Krajskom súde v Bratislave, ktorý z dôvodu nedostatku miestnej príslušnosti postúpil vec

príslušnému krajskému súdu. Príslušný krajský súd preskúmal zákonnosť napadnutého rozhodnutia a rozsudkom z 27. marca 2007 žalobu zamietol. Konajúc o odvolaní sťažovateľky najvyšší súd rozsudkom zo 16. septembra 2008 napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.

6. V súvislosti s tvrdeným zásahom do jej práv sťažovateľka žiada ústavný súd, aby
„a) preskúmal rozhodnutia všeobecných súdov a vykonal kontrolu skutkového stavu a právnych záverov všeobecných súdov a správnych orgánov tohto konkrétneho prípadu, pretože prijaté závery boli so zreteľom na skutkový stav zjavne neodôvodnené a arbitrárne a tiež preto, že všeobecné súdy a správne orgány sa v uvedených konaniach a rozhodnutiami z týchto konaní dopustili svojvôle a zároveň to všetko malo za následok porušenie uvedených základných práv sťažovateľa,

b) vykonal kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem a postupu všeobecných súdov a správnych orgánov tohto konkrétneho prípadu s ústavou“.

7. Sťažovateľka na odôvodnenie zásahu do jej ústavou a dohovorom garantovaných práv v závere uviedla:

«... boli prijaté závery všeobecných súdov a colných orgánov, ktoré sú so zreteľom na skutkový stav zjavne neodôvodnené a arbitrárne, všeobecné súdy a colné orgány konaniami a rozhodnutiami z týchto konaní sa dopustili svojvôle a účinky ich aplikácie a interpretácie právnych predpisov nie sú v súlade s čl. 152 ods. 4, čl. 144 ods. 1, čl. 13 ods. 1 písm. a), čl. 2 ods. 2, 3, čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky a zároveň to všetko malo za následok porušenie jeho základných práv a slobôd, najmä na tom skutkovom základe, že

a) Colný úrad Č. svojvoľne zmenil žiadosť sťažovateľa a jeho návrh na prepustenie tovaru (ktorý bol predtým prepustený do režimu voľný obeh) do colného režimu uskladňovanie tovaru v colnom sklade na žiadosť o zrušenie colného vyhlásenia,

b) v konaní o zrušenie colného vyhlásenia colný úrad svojvoľne nepriznal sťažovateľovi postavenie účastníka konania,

c) colný úrad uviedol trikrát sťažovateľa do omylu, čo malo za následok, že sťažovateľ podal žiadosť o odpustenie dovoznej platby a v zmysle oznámenia colného

úradu skutkové podstaty odpustenia dovoznnej platby paragrafovo označil podľa stavu právnej úpravy platnej ku dňu vzniku colného dlhu, teda k 30. 11. 2003,

d) odvolací orgán tento omyl využil a svojvoľne za rozhodujúce kritérium pre právne posúdenie veci zobral len paragrafové označenia skutkových podstát právnej úpravy platnej od 01. 12. 2003, ktorou došlo v dôsledku zmeny v systematike zákona k preznačeniu jednotlivých skutkových podstát, neposudzoval vec podľa obsahu podania a zamietol odvolanie z dôvodu nesplnenia podmienky odpustenia dovoznnej platby, titulom ktorej sťažovateľ odpustenie dovoznnej platby nežiadal, vec právne neposúdil z hľadiska splnenia podmienok, titulom ktorých sťažovateľ odpustenie dovoznnej platby žiadal,

e) po dvojročnom správnom konaní, keď sťažovateľ preukázal dôkazmi splnenie podmienok na odpustenie dovoznnej platby podľa Colného zákona, colný úrad napriek jeho oznámeniu, že žiadosť posúdi podľa ustanovení Colného zákona platného ku dňu vzniku colného dlhu, svojvoľne posúdil žiadosť len podľa zákona o dani z pridanej hodnoty, ktorý však, pre tento konkrétny prípad nemožno použiť pretože sťažovateľ nie je platiteľom dane, lebo zdaniteľné plnenie pri dovoze bolo prijaté na uskutočnenie zdaniteľných plnení dovozcu, nie ručiteľa a zákon o dani z pridanej hodnoty neustanovuje, že obmedzenia, práva a povinnosti podľa zákona o dani z pridanej hodnoty z hľadiska osôb, ktorým je adresovaný sa vzťahuje aj na ručiteľa, ak je platiteľom dane pri uskutočňovaní svojich zdaniteľných plnení. V tomto zmysle colný úrad rozhodol o odpustení dane, keďže zákon o dani z pridanej hodnoty hovorí o dani a nie o dovoznnej platbe, o odpustenie ktorej sťažovateľ nežiadal s tým, že odpustenie dane nemožno odpustiť, nie však z tvrdeného dôvodu a nerozhodol o odpustení dovoznnej platby, ktorú možno odpustiť vrátane dane pri dovoze, pretože podľa Colného zákona súčasťou dovozných platieb sú aj dane pri dovoze,

f) odvolací orgán svojvoľne použil skutočnosť, že ručiteľ je platiteľom dane pri uskutočňovaní svojich zdaniteľných plnení. Táto skutočnosť z uvedených dôvodov pre právne posúdenie veci tohto konkrétneho prípadu nemá právny význam. Odvolací orgán sa v odvolacom konaní zaoberal odpustením dovoznnej platby podľa colných predpisov z hľadiska rozhodnutí, ktoré boli v predchádzajúcom colnom konaní zrušené, teda rozhodnutí, ktoré stratili platnosť a účinnosť aj to spôsobom uvedeným v písm. d), nezaoberal sa ale platným rozhodnutím colného úradu z hľadiska námietok sťažovateľa o nemožnosti aplikovať zákon o dani z pridanej hodnoty na tento konkrétny prípad,

g) krajský súd preskúmal rozhodnutie žalovaného odvolacieho colného orgánu len z hľadiska colných predpisov, teda len z hľadiska rozhodnutí prvostupňového colného orgánu, ktoré boli v predchádzajúcom konaní zrušené, a preto stratili platnosť a účinnosť a nezaoberal sa platným prvostupňovým rozhodnutím vydaným podľa daňových predpisov. Z hľadiska práva na podanie žiadosti sa opieral o tvrdenie, ktoré nemá oporu v zákone a z hľadiska colných predpisov o dôkazy, ktorých existencia je pochybná, resp. o nezákonné dôkazy, ktoré svedčia v neprospech účastníka konania a svojvoľne nevzal do úvahy zákonné dôkazy ako protidôkazy, ktoré svedčia v prospech účastníka konania. V odôvodnení sa súd opieral o nepravdivé tvrdenia. Rozhodnutie súdu je preto zjavne arbitrárne, svojvoľné a nezákonné, a teda nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky,

h) Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd sa nezaoberal námietkami sťažovateľa, ale sa len s tézami krajského súdu a žalovaného stotožnil bez použitia pravidla o vyplývaní. V tomto zmysle sa odvolací súd stotožnil s využitím omylu sťažovateľa. Odvolací súd v rozhodnutí uvádza nepravdy, proti ktorým sú dôkazy doložené v súdnom spise, nezákonný postup krajského súdu obhajuje osobitnou konštrukciou absolútnej povahy, keď s použitím opravného, alternatívneho výrazu „resp.“ stotožňuje použitie dovezeného stroja na účely, pre ktoré bol dovezený s vykonaním skúšobnej prevádzky, teda stotožňuje výrobnú prevádzku so skúšobnou prevádzkou. Ako dôvod zamietnutia odvolania uvádza tvrdenie žalovaného odvolacieho orgánu, nie vlastné poznanie. Zamietnutie odvolania ďalej odôvodňuje stotožnením sa krajského súdu s rozsahom preskúmvacej činnosti žalovaného.»

8. V petite sťažnosti sťažovateľka žiada, aby ústavný súd nálezom rozhodol tak, že colný úrad a colné riaditeľstvo svojím postupom a napadnutými rozhodnutiami porušili jej základné právo vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, právo pokojne užívať majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, základné právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 ústavy a základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Vo vzťahu ku krajskému súdu a najvyššiemu súdu sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že ich rozsudkami bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Sťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadost'učinenie v sume 100 000 € bez toho, aby konkretizovala, ktorý z tvrdených porušovateľov jej práv a v akom rozsahu jej má túto sumu zaplatiť.

II.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba a právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy má každý právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

11. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu (vrátane sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd podľa ústavy) je rozhodnúť o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Primárnou podmienkou na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie a jej následné meritórne prerokovanie a rozhodnutie je existencia právomoci ústavného súdu o nej rozhodnúť. Ako totiž vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu v prípade namietaného porušenia základných práv a slobôd (ľudských práv a základných slobôd) je iba subsidiárna, t. j. ústavný súd poskytuje ochranu len vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Iným súdom je pritom všeobecný súd, ktorý v rámci svojej ústavou a zákonom zverenej právomoci môže poskytnúť sťažovateľovi ochranu pred namietaným porušením jeho práv a slobôd. Ak takýto súd existuje, jeho právomoc predchádza právomoci ústavného súdu, ktorý z tohto dôvodu

nemôže sťažnosť prijať na ďalšie konanie a meritórne o nej rozhodnúť (mutatis mutandis II. ÚS 130/02, III. ÚS 152/03).

13. Právomoc preskúmať napadnuté rozhodnutia colných úradov a rozhodnutie colného riaditeľstva mal krajský súd v konaní začatom na podklade žaloby sťažovateľky, ktorou sa domáhala ich preskúmania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Ústavný súd preto v zmysle princípu subsidiarity nemá právomoc preskúmať tieto rozhodnutia správnych orgánov v konaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd ich postupom a rozhodnutím. Uvedené sa týka rovnako aj tvrdení sťažovateľky, podľa ktorých colné orgány nerozhodli o jej žiadosti o odpustenie dovozných platieb (ale o odpustení dane), keďže piata časť Občianskeho súdneho poriadku upravuje aj také typy konaní pred správnymi súdmi, ktorými sa rozhoduje o ochrane proti nečinnosti orgánov verejnej správy (§ 250t a § 250u OSP), resp. o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy (§ 250v OSP).

Právomoc preskúmať napadnutý rozsudok krajského súdu, ktorým bola žaloba sťažovateľky proti rozhodnutiu správneho orgánu zamietnutá, mal v rámci riadneho inštančného postupu najvyšší súd v odvolacom konaní iniciovanom sťažovateľkou. Aj v tomto smere je teda vylúčená právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto z dôvodu nedostatku právomoci odmietol sťažnosť v časti smerujúcej proti rozhodnutiam colného úradu, rozhodnutiu colného riaditeľstva a rozsudku krajského súdu.

14. V právomoci ústavného súdu tak ostalo výlučne posúdenie, či napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu mohlo dôjsť k zásahu do označených práv sťažovateľky, čo by odôvodňovalo prijatie sťažnosti na ďalšie konanie a jej následné meritórne prerokovanie a rozhodnutie.

III.

15. Pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov (vrátane najvyššieho súdu), ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne

zdôrazňuje, že mu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti. Súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely – prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). K organizácii súdnej moci ústavný súd okrem iného uviedol, že ide o dva samostatné, navzájom jeden od druhého nezávislé, procesne uzavreté systémy výkonu súdnictva, pre každý z nich s osobitne vymedzeným poslaním a osobitnou rozhodovacou právomocou (II. ÚS 1/95). Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, nie však zákonnosti. Naopak, všeobecné súdy sú povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Ako už opakovane uviedol ústavný súd (napr. II. ÚS 13/01), ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

16. V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

17. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozsudku po poukaze na obsah odôvodnenia rozsudku krajského súdu, podstatné odvolacie námietky a vyjadrenie žalovaného (colného riaditeľstva) na vlastné odôvodnenie rozsudku uviedol:

„Zo spisu žalovaného odvolací súd zistil, že v colnom konaní č. 0536410300558 zo dňa 18. septembra 2003 bol prepustený do voľného režimu tovar právnickej osoby D., a. s., T., a to stroj na uzatváranie fliaš v hodnote 4 833 450 Sk a v colnom konaní

č. 0536410300557 obaly z polymérov v hodnote 388 021 Sk. K zaplateniu colnej platby (dlhu) vo výške 20 % DPH sa zaviazal žalobca podľa § 390 a nasl. Colného zákona na základe záručnej listiny ručiteľa (žalobcu) č. 01 SK660100y000060 prijatej Colným úradom T.

Dlžník D., a. s., T., v lehote splatnosti, ktorá uplynula dňom 28. septembra 2003, colný dlh neuhradil, preto príslušný colný úrad rozhodnutím zn. 1393/2004-530110 zo dňa 6. februára 2004 uložil ručiteľovi, žalobcovi, povinnosť uhradiť predmetný colný dlh v lehote 10 kalendárnych dní odo dňa doručenia rozhodnutia.

Na základe uvedeného podal žalobca dňa 6. mája 2004 žiadosť o odpustenie dovoznej platby, ktorú odôvodnil ustanoveniami § 425 ods. 11, 13, 17, 18, § 426 ods. 1 písm. k), ods. 2, 4, 5 písm. b), ods. 7 zákona č. 238/2001 Z. z., dňa 20. júna 2004 žiadosť upravil odkazom na čl. 238 kódexu a dňa 22. júla 2005 upravil odkazom na ustanovenie § 425 ods. 18 a 19 a § 426 ods. 1 písm. d) a písm. k) uvedeného zákona.

Správny orgán 1. stupňa rozhodnutím zo dňa 7. novembra 2005 nepriznal žalobcovi odpustenie dovozných platieb, ktorých sa žalobca žiadosťou o odpustenie súm predmetných dovozných platieb domáhal, pretože neboli splnené podmienky uvedené v § 48 ods. 9 zákona č. 289/1995 Z. z. o dani z pridanej hodnoty...

Z obsahu žaloby vyplynulo, že žalobca žiadal preskúmať všetky rozhodnutia, ktoré predchádzali poslednému rozhodnutiu zo dňa 7. novembra 2005, ako aj vo veci zrušenia rozhodnutia zo dňa 18. septembra 2003, pretože bol žalobca ukrátený na práve byť účastníkom konania a na práve na odpustenie sumy dovoznej platby.

Keďže pre napadnuté rozhodnutie nie sú predchádzajúce rozhodnutia v zmysle znenia § 245 ods. 1 O. s. p. záväzné, preto predmetom prieskumu bolo len rozhodnutie žalovaného.

Zo všetkých dôvodov žaloby preto odvolací súd v zmysle § 250ja ods. 4 O. s. p. pri preskúmaní rozsudku krajského súdu vychádzal len z tých námietok, ktoré sa týkali napadnutého rozhodnutia žalovaného, teda rozhodnutia o žiadosti o odpustenie dovoznej platby.

V týchto námietkach žalobca tvrdil, že colné orgány vychádzali z nedostatočne vykonaného dokazovania pre nezájum na zistení skutočného stavu veci, keďže vykonali len tri úkony – úradný záznam z ohliadky, zápisnice z 10. decembra 2004 a zo 17. decembra

2003, pričom žalobca vykonal vlastným objasňovaním 7 úkonov – zisťovanie u E. s. r. o., u dopravcu Š. F., R., obstaranie dôkazu z trestného spisu, svedeckej výpovede. Skutočnosti vyplývajúce z týchto dôkazov však podľa žalobcu colné orgány nevzali do úvahy, jednostranne vychádzali len z vlastných zadovážených podkladov, ktoré podľa žalobcu však ani nemali vypovedaciu hodnotu, ako ním predložené. Colné orgány v zmysle § 3 správneho poriadku mali chrániť práva a oprávnené záujmy žalobcu proti neoprávnenému záujmu spoločnosti D. a. s., T., a v zmysle § 32 ods. 1 správneho poriadku dôsledne zaobstarať podklady pre rozhodnutie.

Krajský súd uvedené námietky žalobcu posúdil ako účelové, pretože zisteným skutkovým stavom bolo aj podľa neho preukázané, že dovezený stroj sa na území Slovenskej republiky používal najmenej do 17. decembra 2003 a časť dodávky, polyetylénové vrecká, nebola vôbec vyvezená. Krajský súd nesúhlasil s tým, že by dôsledky podnikateľského rizika žalobcu, vyplývajúce z prevzatého ručenia, mal colný orgán v tomto konaní povinnosť odstraňovať.

V predmetnom konaní je podstatnou skutočnosť, že konanie o odpustenie dovoznej platby sa zahajuje žiadosťou, ktorú podáva osoba domáhajúca sa určitého práva. Preto predmet konania a rozsah následnej aktivity správneho orgánu je vymedzená podanou žiadosťou. Žiadateľ môže podanú žiadosť v jej ďalšom priebehu zúžiť, vziať návrh späť alebo prípadne aj rozšíriť.

Vzhľadom k doteraz uvedenému úlohou colného orgánu bolo posúdiť, či žiadateľ splňa tie podmienky na odpustenie dovoznej platby, o ktoré v poslednej žiadosti nárok oprel. Išlo teda o podmienky uvedené v § 425 ods. 18 a 19 a § 426 ods. 1 písm. d) a písm. k) zákona č. 238/2001 Z. z. v poslednom znení.

Predmetom súdneho konania bolo posúdiť, či žalovaný v súlade so zákonom rozhodol, že žalobca nespĺňa podmienky pre odpustenie dovoznej prirážky.

Podľa ust. § 426 ods. 1 písm. d) uvedeného zákona podmienkou odpustenia dovoznej platby je, že sa tovar pôvodne prepustený do režimu voľný obeh vráti zahraničnému dodávateľovi v režime pasívny zušľachtovací styk na bezplatné odstránenie chýb existujúcich pred prepustením tovaru do režimu voľný obeh, aj keď sa zistia až po prepustení tovaru a zahraničný dodávateľ tovar nevráti späť. Podľa písm. k) tohto ustanovenia colný úrad odpustí dovoznú platbu, ak použitie tovaru príjemcom na určený

účel je znemožnené alebo čiastočne obmedzené v dôsledku prijatia opatrení všeobecného rozsahu, ktoré po prepustení tovaru do režimu zahŕňajúceho povinnosť zaplatiť sumu dovoznej platby prijal colný úrad alebo iný oprávnený orgán.

V zmysle § 425 ods. 18 tohto zákona mal colný orgán po preverení lehoty na podanie žiadosti v tomto rozsahu posúdiť žiadosť.

Podľa žalovaného v konaní nebolo preukázané, že by bolo prijaté opatrenie všeobecného rozsahu, ani sám žalobca na takéto nepoukazoval, a takéto účinky nemá vyhlásenie konkurzu (na spoločnosť D., a. s., pozn.). Rozsah konkurzného opatrenia nie je totiž všeobecný, ale individuálny, týka sa len subjektu, na ktorý bol vyhlásený. Dôvod na odpustenie dovoznej platby podľa § 426 ods. 1 písm. k) colného zákona sa tak nepreukázal.

V konaní sa tak isto nepreukázalo, že by predmetný tovar bol vrátený zahraničnému dodávateľovi na odstránenie chýb a ten ho nevrátil.

Zo spisu žalovaného vyplynulo, že z podkladov zadovážených colnými orgánmi ale aj žalobcom a to z výpovedí bývalých pracovníkov dovozcu spoločnosti D., a. s., – T., Š. Č., Ing. P. R. a M. M., že chyby na stroji neboli zistené, dovezený stroj od prepustenia do režimu voľný obeh sa používal na účely, pre ktoré bol dovezený, resp. na vykonanie skúšobných prevádzok. Keďže žiadne písomné podklady o zistení chýb počas celej doby, kedy sa mal stroj nachádzať u dovozcu, neboli predložené, nebolo dôvodu na spochybnenie, že malo dôjsť k vráteniu stroja na odstránenie chýb ako podmienky podľa písm. d) zákona...

Ak teda z uvedených dôkazov nevyplývalo, že tovar pôvodne prepustený do režimu voľný obeh, sa vrátil zahraničnému dodávateľovi v režime pasívny zušľacht'ovací styk na bezplatné odstránenie chýb existujúcich pred prepustením tovaru do režimu voľný obeh, dospel žalovaný k správne mu záveru, že nebolo preukázané splnenie podmienky odpustenia dovoznej platby a to dane z pridanej hodnoty.

Rovnako z vykonaných dôkazov neboli zistené uplatnené dôvody odpustenia dovoznej platby za plniace sáčky, ktoré podľa svedkov boli sčasti použité a zvyšok mal byť zničený.

V súlade s názorom krajského súdu tak odvolací súd konštatoval správnosť záveru žalovaného, že pre odpustenie dovoznej platby podľa § 426 ods. 1 písm. d) a k) zákona č. 238/2001 Z. z. neboli u žalobcu splnené podmienky.

Pokiaľ žalobca namietal, že sa krajský súd v odôvodnení rozsudku nevysporiadal so záverom prvostupňového colného orgánu, ktorý zamietol žiadosť na základe ustanovení zákona o dani z pridanej hodnoty, odvolací súd v tejto súvislosti uvádza, že krajský súd posudzoval rozhodnutie žalovaného ako konečné v prebiehajúcim konaní a preto, pokiaľ dospel k záveru, že je toto rozhodnutie v súlade so zákonom, stotožnil sa aj s tým, že žalovaný preskúmal v rámci odvolacieho konania nárok žalobcu v zmysle podanej žiadosti ako aj z pohľadu zákona o DPH, teda dôvodu podľa prvostupňového rozhodnutia.

Pre správnosť záveru krajského súdu tak bolo podstatné, že rozhodnutím žalovaného nebolo priznané odpustenie dovoznej platby v zmysle jeho uplatnenia, správnosť ktorého záveru žalobca podaným odvolaním nespochybnil.“

18. K rozsudku najvyššieho súdu a jeho odôvodneniu ústavný súd uvádza, že je vnútorne logické, nie je prejavom aplikačnej a interpretačnej svojvôle konajúceho všeobecného súdu, nie je arbitrárne a zrozumiteľným spôsobom dáva odpoveď na otázku, prečo najvyšší súd na odvolanie sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu rozhodol tak, že ho potvrdil. Ústavný súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (napr. I. ÚS 241/07). Rovnako Európsky súd pre ľudské práva pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú. Článok 6 ods. 1 dohovoru však nemožno chápať tak, že vyžaduje podrobnú odpoveď na každý argument, pričom odvolací súd sa pri zamietnutí odvolania (potvrdení rozhodnutia) môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (García Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999).

19. Najvyšší súd preskúmaval rozsudok krajského súdu z pohľadu, či tento rozhodol zákonným spôsobom, keď konštatoval, že colné orgány v súlade so zákonom nepriznali sťažovateľke odpustenie dovoznej platby. Krajský súd skonštatoval, že colné orgány sťažovateľke nemohli vyhovieť, pretože neboli splnené zákonné podmienky na takýto postup, na čo podrobne v rozsudku poukázal. Rovnako najvyšší súd v napadnutom rozsudku

podrobne poukázal na skutočnosti, pre ktoré neboli splnené zákonné podmienky na odpustenie dovoznej platby sťažovateľke, a zároveň konštatoval správnosť a zákonnosť rozhodnutia colného riaditeľstva. Sťažovateľka v sťažnosti v podstate žiada ústavný súd, aby z pozície 5. inštancie (v poradí colný úrad, colné riaditeľstvo, krajský súd, najvyšší súd – ústavný súd) posúdil splnenie alebo nesplnenie zákonných podmienok na odpustenie dovoznej platby. To však vzhľadom na ústavné vymedzenie postavenia ústavného súdu ako nezávislého orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) neprichádza do úvahy.

20. Vychádzajúc z medzí zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov ústavný súd v sťažnosťou napadnutom rozsudku najvyššieho súdu nezhladol nič, čo by umožňovalo urobiť záver o jeho potenciálnej neústavnosti. Najvyšší súd sa podrobne vysporiadal s odvolacími (aj so žalobnými) námietkami sťažovateľky, na ktoré dal takú odpoveď, ktorá je z pohľadu ústavného súdu zlučiteľná s ústavou, ako aj s dohovorom, a nie je spôsobilá zasiahnuť do označeného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že súčasťou práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie nie je rozhodnutie, ktorým súd vyhovie navrhovateľovi. Inak povedané, účastník nemá ani ústavou, ani dohovorom garantované právo na úspech v konaní (napr. II. ÚS 71/97).

21. Ústavnému súdu neprislúcha ďalej rozvíjať alebo podporovať správnosť právnych záverov najvyššieho súdu. Pre potrebu náležitého odôvodnenia tohto uznesenia vo vzťahu k podstate veci, ktorú sťažovateľka či už úmyselne, alebo z nedbanlivosti opomína, ústavný súd stručne dodáva:

Sťažovateľka konajúc v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti dobrovoľne (vychádzajúc z princípu zmluvnej slobody, ktorej súčasťou je aj slobodný výber zmluvného partnera) vstúpila do zmluvného vzťahu s deklarantom, s ktorým uzavrela zmluvu o poskytnutí ručenia za dohodnutú odmenu. Uzavretím tejto zmluvy teda sťažovateľka sledovala dosiahnutie zisku, ktorý je imanentným znakom podnikania (§ 2 ods. 1 Obchodného zákonníka). Imanentnou súčasťou podnikania je však aj podnikateľské riziko, že konkrétny obchod, prípadne celá podnikateľská činnosť podnikateľa skončí stratou, ktorú

znáša sám podnikateľ. Tejto skutočnosti si v prostredí trhovej ekonomiky (čl. 55 ods. 1 ústavy) musí byť vedomý každý podnikateľ. Slobodný a dobrovoľný vstup sťažovateľky do právneho postavenia ručiteľa a s tým spojené podnikateľské riziko napokon konštatoval vo svojom rozsudku aj krajský súd. Rovnako si sťažovateľka po uzavretí zmluvy o ručení (a prijatí záručnej listiny colným úradom) musela byť vedomá (i) tak vzhľadom na predmet jej podnikania, ako aj vzhľadom na (ii) prezumpciu znalostí právnych predpisov (§ 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky), že podľa § 390 ods. 3 vtedy účinného Colného zákona zodpovedá za zaplatenie colného dlhu spoločne a nerozdielne s dlžníkom (deklarantom). Dôsledkom tejto zodpovednosti sťažovateľky ako ručiteľky bolo, že colný úrad mohol od nej požadovať zaplatenie colného dlhu deklaranta rovnako ako od deklaranta samotného.

Spoločná a nerozdielna zodpovednosť deklaranta (colného dlžníka) a sťažovateľky (ručiteľa) za zaplatenie colného dlhu voči colnému úradu však mala právne dopady aj na ich vzájomné právne postavenie vyplývajúce zo zmluvy o ručení a z právnej podstaty solidárnej zodpovednosti. Na zabezpečenie pohľadávky sťažovateľky voči deklarantovi bolo zriadené záložné právo, pričom však podľa ústavného súdu je sporné, či vôbec zmluva o zriadení záložného práva bola platným právnym úkonom. Dôvodom je, že z listín pripojených k sťažnosti vyplýva, že deklarant nebol vlastníkom predmetu záložného práva (zálohu), tento mal len v nájme a tejto skutočnosti si sťažovateľka bola vedomá najneskôr 3. mája 2004, keď je datovaná jej prvá žiadosť o odpustenie dovoznej platby adresovaná colnému úradu, z ktorej táto jej vedomosť priamo vyplýva.

Rovnako z pripojených príloh vyplýva, že skutočným dôvodom vývozu zálohu z územia Slovenskej republiky bolo ukončenie nájomného vzťahu medzi dodávateľskou spoločnosťou zo Švédska (pravdepodobne vlastníkom) a deklarantom ako nájomcom z dôvodu neplatenia nájomného. Nemožnosť výkonu záložného práva sťažovateľkou tak v žiadnom prípade nemožno pričítať colným orgánom (a už vôbec nie správnym súdom). Táto bola naopak zrejším dôsledkom toho, že deklarant ako nájomca nebol oprávnený zriadiť záložné právo k zálohu, ako aj toho, že vlastníkom zálohu z dôvodu neplatenia

nájomného deklarantom nájomný vzťah ukončil a záloh bol vyvezený z územia Slovenskej republiky.

Platné právne predpisy (prípadne aj zmluva o ručení, ktorú sťažovateľka k sťažnosti nepripojila) riešia vnútorné vysporiadanie medzi solidárnymi dlžníkmi, ako aj medzi ručiteľom a dlžníkom potom, ako jedna z týchto osôb splnila dlh veriteľovi. Právnym dôsledkom toho, že colný úrad požadoval zaplatenie colného dlhu od sťažovateľky (a táto ho zrejme aj zaplatila), malo byť vnútorné vysporiadanie medzi sťažovateľkou a deklarantom. K tomu však pre úpadok deklaranta a následné zamietnutie návrhu na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku nemohlo dôjsť.

Z uvedených skutočností podľa ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľka žiadala o odpustenie dovoznej platby z dôvodu, že z titulu ručenia túto sumu mala zaplatiť colnému úradu, avšak z dôvodu úpadku deklaranta sa s týmto nemohla následne vnútorne vysporiadať podľa platných právnych predpisov, resp. podľa zmluvy o ručení. Z tohto pohľadu potom podľa ústavného súdu išlo o zastretú snahu sťažovateľky dosiahnuť od colného úradu odpustenie verejnoprávnej platby (dane z pridanej hodnoty, na ktorú mal štát právny nárok) ako náhrady za nemožnosť uspokojenia jej súkromnoprávnej pohľadávky voči deklarantovi.

Skutočnosti uvedené v tomto bode odôvodnenia uznesenia ústavný súd uvádza len na dokreslenie skutočnej podstaty tejto právnej veci bez toho, aby mali podstatný vplyv na závery ústavného súdu uvedené v predchádzajúcich bodoch odôvodnenia tohto uznesenia.

22. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej

ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03 alebo IV. ÚS 136/05). Ústavný súd preto sťažnosť v časti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Vo vzťahu k namietanému neposkytnutiu ochrany vlastníckeho práva (čl. 20 ods. 1 ústavy), práva pokojne užívať majetok (čl. 1 dodatkového protokolu) a práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť (čl. 35 ods. 1 ústavy) rozsudkom najvyššieho súdu ústavný súd stručne uvádza, že vo svojej judikatúre už zdôraznil, že všeobecný súd v zásade nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a slobôd hmotného charakteru (kam patrí aj právo vlastniť majetok, resp. pokojne užívať majetok a právo podnikat'), ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavno-procesné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy (napr. II. ÚS 78/05). Keďže ústavný súd v rozsudku najvyššieho súdu nezistil porušenie týchto ústavno-procesných princíпов, nemohlo dôjsť ani k zásahu do hmotných práv sťažovateľky.

23. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky, ktoré sú viazané na vyhovenie sťažnosti (žiadosť o primerané finančné zadosťučinenie).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. októbra 2009